

Eeuwig Zwijgen

Eeuwig Zwijgen

Guy Didelez

© 2026 by Guy Didelez & vzw de Scriptomanen
info@inter-actief.be

www.scriptomanen.org - www.guydidelez.be

Eerste druk, Davidsfonds-Infodok 2004.

Tweede druk, Scriptomanen 2014.

Derde druk, Scriptomanen 2026.

Cover: Studio Scripto

NUR 280

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

1.

Zachtjes rolt de wagen over de lange laan die aan twee kanten omzoomd is met bomen. Ze trillen zoals hete lucht boven asfalt in de zomer. Maar het is winter en er is geen hete lucht. Ik knipper met mijn ogen en probeer me opnieuw te concentreren. Mama zit aan het stuur. Ze kijkt star voor zich uit. In de achteruitkijkspiegel probeer ik haar ogen te zien. Dat lukt me niet.

Papa zit naast haar. Mama rijdt omdat papa veel te zenuwachtig is. Je ziet dat niet aan hem. Hij lijkt altijd even vlot en zelfverzekerd, maar tegelijk is hij een binnenvetter. Mijn ouders begrijpen elkaar gelukkig zonder woorden. Ze fungeren als een goed geolied team.

De beelden worden weer scherper. Op het einde van de lange, rechte oprijlaan doemt het hoofdgebouw op. Een kasteeltje dat zo uit een of andere toeristische folder zou kunnen komen. Jammer genoeg passen de vele gebouwen die rondom het hoofdgebouw zijn opgetrokken niet in het idyllische plaatje.

Van op de achterbank kijk ik nogmaals naar papa. Gek toch hoe zijn haar weer piekt. Elke morgen levert hij hetzelfde gevecht. Eerst met water, daarna met gel, probeert hij zijn haar naar zijn wil te plooiën. Maar nog geen vijf minuten later doet het al terug zijn eigen zin. Zijn haar en zijn jongste dochter: twee dingen die papa nooit kan plooiën. Ze springen voortdurend onverwachte kanten uit.

Intussen hebben we de parking bereikt. Met een geroutineerde beweging manoeuvreert mama de wagen achteruit tussen twee andere wagens.

‘En? Zie je het nog zitten?’

De stem van papa doet me uit mijn gedachten opschrikken.

Ik haal diep adem en knik. Ik probeer zelfs even weinig overtuigend te glimlachen.

‘Het valt wel mee. Geloof me’, zegt mama.

Ze klinkt alsof ze het allemaal al eens eerder heeft meegemaakt. Lieve, lieve mama toch. Al die gespeelde moedigheid, alleen maar om mij te helpen.

Plots heb ik zin hen allebei stevig te omhelzen, maar ik doe het niet. Ik stap uit de wagen en volg het pijltje met “Onthaal jeugdkliniek”. Achter mij hoor ik een droge klik. De centrale vergrendeling van de auto. Ik wou dat ik ook zo’n klik kon maken, maar dan in mijn hoofd.

Als we binnenwandelen, veert een nog jonge vrouw achter de computer onmiddellijk op. Ze komt met uitgestoken hand op ons toe.

‘Jij moet Janne Vercauteren zijn?’

Ik knik. Ze geeft papa, mama en mij een hand.

‘Kopje koffie?’

‘Wel ja’, zegt papa. ‘Waarom niet? Dat zal smaken.’

Ook mama knikt. De jonge vrouw kijkt naar mij.

‘Ik kan ook thee maken als je wilt. Geen moeite.’

Ik schud mijn hoofd. ‘Koffie is oké.’

Ze doet ons teken om te gaan zitten en stapt naar een tafel waarop een futuristisch ogende thermoskan staat.

‘Eens kijken wat we hier nog in vinden.’

De vrouw doet een koekjestrommel open en biedt ons een chocoladekoekje aan.

‘En? Makkelijk gevonden?’

Mama knikt. ‘We hadden een goede wegbeschrijving. En het was ook niet druk.’

Pauze.

‘Oh ja. Ik had me nog niet voorgesteld. Ik ben Mia, de sociaal verpleegkundige. Ik zorg voor de eerste opvang. Maar verder zul je niet veel contact met me hebben.’

Ze kijkt me lachend aan. Mia lijkt me best sympathiek. Ze begint tenminste geen vervelende vragen te stellen.

Papa kijkt door het raam.

‘Het is hier wel groot’, zegt hij om maar iets te zeggen. Hij houdt niet van de stilte, want als het stil is, hoort hij zijn problemen veel luider.

Mia knikt. ‘In Totaal zijn er hier vijf afdelingen. De jeugdkliniek is er een van. Er zijn een aantal gemeenschappelijke activiteiten, maar voor de rest werkt elke afdeling autonoom.’

Ze glimlacht me toe. Bemoedigend, zo lijkt het wel. Kan ze misschien mijn gedachten raden? Ik heb geen zin om met al die gekken geconfronteerd te worden. Tegelijk besef ik dat ik in de ogen van de buitenwereld een van hen ben: een gekkin.

Ik drink van mijn koffie. Hij smaakt heel anders dan thuis. Alles zal hier anders zijn dan thuis.

Mia is intussen opgestaan. Ze neemt het dossier dat op haar bureau klaarligt en bladert erin. Zal het obligate spelletje van vraag en antwoord dan toch beginnen?

‘Ik lees hier dat je zelf gevraagd hebt om opgenomen te worden?’

Dat is een vraag die er geen is. Als Mia het leest, waarom moet er dan nog iets over gezegd worden? Gelukkig neemt papa het van me over.

‘Daar zijn we heel blij om. Dat is misschien een eerste stap naar genezing. Het was ook nodig dat er iets gebeurde...’

Mia weet hoe ze mensen kan laten praten. Ze fronsht vragend haar wenkbrauwen. Meer heeft papa niet nodig.

‘Janne heeft het al een hele tijd moeilijk’, vervolgt hij.

‘Ze voelt zich vaak onbegrepen. Maar het grootste probleem is dat ze er moeilijk over kan praten. Ze gaat er altijd van uit dat wij haar maar moeten begrijpen. Alsof we kunnen ruiken wat er scheelt. En als we dat dan niet direct aanvoelen of verkeerd inschatten, beginnen de problemen. Dan gaat ze compleet uit de bol. Ruzies, scheldpartijen, ook met haar zus. De laatste tijd was de

toestand echt onhoudbaar geworden. Ze kreeg hoe langer hoe meer driftbuien. En als ze ongelijk kreeg, smakte ze de deur gewoon achter zich dicht en vluchtte naar haar kamer. Daar speelde ze dan keer op keer hetzelfde liedje. Keihard en wel vijftientwintig keer na elkaar! Om gek van te worden!’

Mia probeert het gesprek terug naar mij te schuiven.

‘Had jij als kind al last van driftbuien?’

Ik schud mijn hoofd.

Stilte.

Alle drie kijken ze me bezorgd aan.

‘Je krijgt er zo weinig uit’, zucht mama. ‘Ze wil eeuwig zwijgen. Maar op die manier los je een probleem natuurlijk niet op.’

Mia knikt.

Als ze nu maar niet vraagt waarom ik wil zwijgen, schiet het door mijn hoofd. Die vraag heeft iedereen me namelijk al tot vervelens toe gesteld. Mama, papa, Annelies, de huisdokter, de psycholoog... Ik wil het niet verwoorden en ik wil het niet verwerken. Ik wil het gewoon heel diep opsluiten in mezelf, zodat ik het nooit meer hoeft te zien. Centrale vergrendeling.

Mia kijkt me afwachtend aan.

‘Vertel eens... Wat is er precies gebeurd?’

Ik zwijg. Papa en mama kijken elkaar aan. Alsof ze zich afvragen wie er als eerste zal praten.

‘Een paar weken geleden is de toestand helemaal uit de hand gelopen’, vervolgt mama uiteindelijk. ‘Janne is ’s avonds het huis uitgelopen. Na de zoveelste ruzie...’

‘Niet naar buiten gelopen. Naar buiten gesprongen!’ verbetert papa. ‘Ze is uit het raam van haar kamer gesprongen, zomaar de voortuin in. Meer dan drie meter naar beneden!’

‘Gelukkig ging ik voor het slapengaan nog even haar kamer binnen’, neemt mama nu weer over. ‘Ik zag onmiddellijk dat er iets mis was. Het bed was niet besla-

pen en het raam stond open. We hebben het hele huis afgezocht, maar Janne was nergens te bekennen. Toen zijn we in de buurt op zoek gegaan. Eerst te voet, later met de auto. Ook Annelies is meegegaan.'

Mia kijkt me aan. Ze wil het gesprek terug naar mij kaatsen.

'Jouw zus?'

Ik knik.

'We hebben uren en uren rondgereden. Midden in de nacht zijn we nog bij mijn ouders – haar grootouders – gaan aankloppen. Misschien was ze daar naartoe gevluht? Maar Janne was nergens te vinden. We zijn zelfs naar de politie gegaan. Die beloofden te doen wat ze konden. Tot we haar uiteindelijk zelf gevonden hebben. Op de plaats waar...'

Het gesprek stokt. Er zit plotseling een krop in mama's keel. Ze noemt de plaats niet. Mama noemt de plaats waar het gebeurd is haast nooit bij naam. Ze krijgt dat woord niet over haar lippen. Gelukkig heeft Mia het dossier om te volgen. Hoewel ze ook zonder dossier wel weet wat er is voorgevallen.

Papa legt zijn hand even op mama's schouder.

'Daarna is het nog lastiger geworden', gaat hij verder. 'Janne sloot zich hoe langer hoe meer in zichzelf op. We waren bang dat ze zichzelf iets zou aandoen. We hebben er met de psycholoog over gepraat en die heeft ons de jeugdkliniek aanbevolen. Janne ging meteen akkoord, veel sneller dan we konden hopen. Ze vond zelf ook dat er iets moest gebeuren...'

Mia kijkt opnieuw naar mij.

'Hoe gaat het nu met je?'

Stomme vraag. Je gaat niet naar een psychiatrische instelling als je je prima voelt. Iedereen die hier binnenvalt, worstelt wel met een of ander probleem.

Maar mama gaat er gretig op in.

'Volgens de psycholoog zit ze in een depressie. Dat

komt door al die pesterijen uit het verleden. Janne zou van zich af moeten bijten, maar dat is haar karakter niet. Ze heeft meer schrik om pijn te doen dan om pijn gedaan te worden. Daarom zwijgt ze en kropt ze alles op.'

Mia klapt haar dossier weer dicht. Ze legt het op haar bureau en komt terug met twee boekjes in de plaats. Op de kaft lees ik:

ONTHAALBROCHURE JEUGDKLINIEK

Ze geeft een brochure aan mama en een aan mij. Bovenaan lees ik de naam, het adres en de website van de instelling. Onderaan staat er te lezen:

EIGENDOM VAN:

GROEP:

PETER/METER:

BEGELEIDER:

Ik begrijp dat het de bedoeling is die gegevens in te vullen. Dat geeft me een onprettig gevoel. Thuis kan ik alles lekker ongestoord laten rondslingeren. Annelies weet wat van mij is en ik weet wat van haar is. Hier zal ik alles van mijn naam moeten voorzien. Misschien moet ik mijn naam zelfs in de binnenkant van mijn kleren naaien, net zoals mama dat in de kleuterklas met mijn jasje deed. Als ik dat niet doe, worden er misschien voortdurend spullen gejat.

Blijkbaar voelt Mia wat ik denk. Ze haalt een pen tevoorschijn.

'Je krijgt straks de tijd om die onthaalbrochure te lezen. Maar nu kun je de eerste bladzijde al invullen, dan vergeten we dat zeker niet.'

Terwijl mama door de brochure bladert en papa over

haar schouder meekijkt, vul ik mijn naam in. Maar bij het woord 'groep' weet ik het al niet meer. Ik kijk Mia vragend aan.

'Er zijn hier drie groepen', legt ze uit. 'Jij komt in de ontdekkingsgroep terecht. Daar ga je op zoek naar jezelf, naar wie je bent en hoe je in elkaar zit. Je leert hoe je eigen problemen, je verleden en je omgeving in elkaar verweven zitten. Daarnaast is er ook een groep 'opbouw' en een groep 'steun'. Die leggen andere accenten. In de groep 'opbouw' gaan ze vooral aan de onderliggende problemen werken. De jongeren die daar zijn, moeten zich eerst aan de regels leren houden. Ze moeten ook beter leren opschieten met leerkrachten of ouders.

Ik knik. Toch is het verschil me helemaal niet duidelijk. Moet ik dan niet beter leren opschieten met mijn ouders? Maar omdat ik geen zin heb om vragen te stellen, schrijf ik achter het woord "groep" braafjes "ontdekking".

Ondertussen probeert Mia me verder wegwijs te maken.

'In de steungroep proberen jongeren om met steun van de begeleiding terug voeling te krijgen met het dagelijkse leven.'

Het verschil tussen de drie groepen is me, ondanks Mia's goedbedoelde poging, totaal niet duidelijk, maar wellicht is dat ook niet zo belangrijk. Als ik hier maar geholpen word; als ik hier maar genezen buitenkom, dat is het enige wat telt.

Ik keer terug naar mijn brochure.

'Wie is mijn "peter of meter" en wie mijn "begeleider"?''

'Iedereen krijgt hier een I.B., een individuele begeleider of begeleidster', legt Mia uit. 'Iemand bij wie je altijd terecht kunt met je problemen en die je van heel dichtbij zal volgen. In jouw geval is dat Leen. Je zult dadelijk kennis met haar maken.'

Leen dus. Op de vierde regel vul ik haar naam in. Daarnaast heb je ook nog een meter. Die zal je de eerste dagen wegwijzen maken en je helpen een plaats te vinden in de groep. Jouw meter is Lore, een heel tof meisje dat hier al een tijdje verblijft. Ze zit in jouw groep en zal ook op jouw kamer slapen.'

'Hoe?' Mama kijkt verstoord op. 'Ik dacht dat iedereen hier een eigen kamer kreeg. Dat maakt toch deel uit van de behandeling?'

'Janne zal mettertijd heus wel haar eigen kamer krijgen, geloof me. Maar momenteel is het hier zo druk dat we een aantal noodmaatregelen moeten nemen. Janne slaapt voorlopig met Lore en Anja op één kamer.'

'Toe maar! Met drie zelfs!' merkt papa schamper op.

'Er zijn verbouwingen aan de gang. Het is dit of nog langer wachten', verontschuldigt Mia zich.

Papa en mama kijken elkaar ontgoocheld aan.

'Met drie op een kamer kan ook zijn voordelen hebben', gaat Mia verder. 'En er zullen momenten genoeg overblijven om haar met zichzelf te confronteren.'

Ik weet dat Mia gelijk heeft. Ik moet met mezelf geconfronteerd worden, want ik ben de enige die mezelf kan genezen.

Mama heeft intussen de brochure in haar tas gestoken.

'Kunnen we die kamer eens zien?' vraagt ze.

'Liever niet', antwoordt Mia. 'Hoe langer jullie het afscheid rekken, hoe moeilijker het wordt. Ik heb hier alleen nog een paar documenten die moeten ondertekend worden voor de opname.'

Papa knikt en begint de documenten een voor een te ondertekenen. Mama vermijdt ondertussen mijn blik. Ze kijkt naar de parking waar de auto klaar staat om te vertrekken.

Nadat papa de papieren ondertekend heeft, worden de medicijnen die ik van de huisdokter moet nemen, overhandigd. Mia legt me uit dat ik die dagelijks in het afde-

lingsbureau mag ophalen. Ze wijst erop dat ik geen andere medicijnen mag bezitten of gebruiken en dat ik later – wanneer ik op weekend vertrek – de medicijnen keer op keer moet afhalen en weer binnenbrengen. Ook roken is trouwens alleen maar op gepaalde plaatsen en tijdstippen toegestaan. Hoewel ik niet rook en dus geen last heb van die beperking, vind ik het geen leuk vooruitzicht mijn medicijnen te moeten afgeven. Toch begrip ik dat het niet anders kan. Het zou een zootje worden als iedereen er zomaar op los begon te slikken. Dan wil Mia van mama en papa nog eens zeker weten of ik - zoals eerder heel uitdrukkelijk was gevraagd - geen gsm of smartphone heb meegenomen. Ze wil absoluut niet dat ik op eender welk willekeurig tijdstip stiekem met de buitenwereld contact kan opnemen. Ik vind het een stomme, Middeleeuwse regel en trek een verongelijkt gezicht. Mia leek niet anders te verwachten.

‘Ik snap je reactie heel goed’, glimlacht ze. ‘Niemand is hier gelukkig mee, maar het is echt een van de voorwaarden voor opname. Telefoneren kan alleen tussen bepaalde uren en dan enkel nog in de telefoonkamer waar uitsluitend vaste toestellen staan. Bijna alle jongeren hebben het er moeilijk mee, maar we moeten wel. We willen niet dat patiënten die aan de drugs zitten even hun dealer gaan bellen als ze het moeilijk krijgen. En we willen ook niet dat je afspraken kunt maken met mensen buiten de instelling. Daarom dus deze regel. Ik hoop dat je er begrip voor kan hebben...’

Ik knor iets onduidelijks, maar voor Mia lijkt het te volstaan.

‘Oké, dan is het nu tijd om afscheid te nemen.’

Haar woorden zijn nog niet koud of papa komt al met gespreide armen naar me toe.

Oh papa. Maak het nu niet moeilijker dan het al is.

Op het moment dat hij me in zijn armen sluit, duw ik